SELÂM VE ŞEYTANIN İNSANI ATEŞE ÇAĞIRMASI (3)

(...dünden devam)

Râzî, halis ateş anlamını tercih eder. Ona göre ateş kuvvetli olunca alevlenir, alevler birbiri içine girer, karışır. Çeşitli maddelerden (yakıtlardan) çıkan alevler, birbirine karışınca birbirinden ayırdedilmez. Cinnin *sâmm* ve *se-mûm* ateşten yaratılması, modern anlamıyla cisimlerin moleküllerininin arasından geçebilen ışınlardan yaratıldığını ifade eder (Mefâtîhu'l-ğayb: 30/152-153; el-Câmi' li Ahkâmi'l-Kur'ân: 16/213) Demek ki cinnin yaratıldığı eleman, moleküllerin arasından geçebilen birtakım çalkantılı ışınlardır. Yani cinler, nurun azıcık yoğunlaşmış olduğu şekildir. Nurun maddeye doğru uzantısı olan duman ile karışık ve karışması da tam dengeli olmadığı için *cânn* çalkanan bir elemandan yaratılmıştır. Melek kadar sâf olmamakla beraber ışınlık yanı ağır bastığından bunlar zerrelere nüfuz edebilir, maddeden geçebilir, vücudun delikçiklerinden içeri girebilir. "Hasılı demek oluyor ki insan yaratılmazdan evvel, Güneşte veya arzın başlangıcında olduğu gibi çalkanıp duran, mustarip, müteheyyic bir halde bulunan halis bir ateş veya elektrik halinde olduğu gibi her şeye karışabilen nâfiz bir ateş veyahut eşyayı birbirine karıştırmak hassasını haiz bir ateşten, biz insanların gözlerine bermu'tâd (normalde) görünmeyen gizli birtakım hayat kuvvetleri, hayatî unsurlar yaratmıştır ki bunlara *cânn* denir." (Hak Dini, Kur'ân Dili: 4/4670.)

Konunun başında zikrettiğimiz âyetlerden, cinlerin, insanlardan önce ve ateşten yaratılmış olduklarını, insanın da topraktan yaratıldığını öğreniyoruz. Peygamber (s.a.v.) de: *"Melekler nurdan, cinler nâr* (ateş)-*dan, Âdem de size tanıtılan(toprak)dan yaratıldı."* buyurmuştur (Müslim, Zühd: 60; İbn Hanbel, Müsned: 153, 168; Feydu'l-Kadir: 3/450)

"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etmeleri için yarattım." (Zâ-riyât: 67/56) âyetinden, cinlerin de insanlar gibi sorumlu ve yükümlü oldukları, Allah'a kulluk için yaratıldıkları anlaşılmaktadır

.

"Meleklere: “Âdem'e secde edin” demiştik. Secde ettiler, yalnız İblîs etmedi. O, cinlerdendi, Rabbinin buyruğu dışına çıktı. Şimdi siz benden ayrı olarak onu ve onun neslini dostlar mı ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır. Bu, zâlimler için ne kötü bir değiştirmedir!" (Kehf: 69/50)
âyetinde Âdem ile İblîs öyküsüne göz atılmakta, Âdem'e düşman olan İblîs'in, cinlerden olduğu, Rabbinin buyruğu dışına çıktığı belirtilmekte; insanlara, ataları Âdem'e boyun eğmeyen İblîs'i ve soyunu Allah'tan başka veliler yapmamaları, yalnız Allah'a kulluk etmeleri emredilmektedir. İlk defa burada İblîs'in cinlerden olduğu belirtilmiştir.

İslâm bilginlerinden bir kısmına göre gözden gizli varlıklar anlamıyla *cinn,* bütün rûhsal varlıkları yani melekleri, rûhlari, şey-tânları kapsar. Buna göre melekler de cin grubundandır. Fakat bir kısım bilginlere göre melekler cinlerden ayrı bir gruptur.

***